

Ц.Г. Огонь (*Рахункова палата України, м. Київ, Україна*)

ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕХАНІЗМУ ПЛАНУВАННЯ І ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗБУДОВИ ТА ОБЛАШТУВАННЯ МИТНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ

У статті розглянуто актуальні проблеми планування й ефективності використання бюджетних коштів, виділених на облаштування пунктів пропуску через державний кордон, у контексті підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу.

Ключові слова: державна програма, митний кордон, пункт пропуску, чемпіонат Євро-2012 з футболу, видатки бюджету, паспорт бюджетної програми, результативні показники, ефективність.

Табл. 3. Літ. 39.

Ц.Г. Огонь (*Счетная палата Украины, г. Киев, Украина*)

ЭФФЕКТИВНОСТЬ МЕХАНИЗМА ПЛАНИРОВАНИЯ И ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАЗВИТИЯ И ОБУСТРОЙСТВА ТАМОЖЕННОЙ ГРАНИЦЫ УКРАИНЫ

В статье рассмотрены актуальные проблемы планирования и эффективности использования бюджетных средств, выделенных на обустройство пунктов пропуска через государственную границу, в контексте подготовки и проведения в Украине финальной части чемпионата Европы 2012 г. по футболу.

Ключевые слова: государственная программа, таможенная граница, пункт пропуска, чемпионат Евро-2012 по футболу, расходы бюджета, паспорт бюджетной программы, результативные показатели, эффективность.

C. G. Ogon (*Accounts Chamber of Ukraine, Kyiv, Ukraine*)

EFFICIENCY OF MECHANISM FOR PLANNING AND FINANCIAL SUPPORT OF DEVELOPMENT AND ARRANGEMENTS OF CUSTOM BORDER IN UKRAINE

The article considers the current problems in planning and efficiency of using budget funds assigned for arrangements of border checkpoints in the context of preparation and holding the final part of Euro 2012 in Ukraine.

Keywords: state program; custom border; border checkpoint; Euro 2012; budget expenditures; passport of a budget program; effective indices; efficiency.

Постановка проблеми. Фінальна частина чемпіонату Європи 2012 р. з футболу¹, яка відбуватиметься на території України, є важливою подією для нашої країни. Цей захід матиме позитивний вплив на суспільно-економічний й фінансово-інвестиційний стан країни. Одночасно проведення такого заходу пов'язано зі збільшенням переміщення через державний кордон України великої кількості іноземних вболівальників, транспортних засобів, товарів і послуг. У цих умовах важливе значення матиме рівень відповідальності і культури у наданні необхідних послуг при в'їзді в Україну й оформленні документів при перетині кордону. Тому з цих позицій важливим питанням залишається

¹ Офіційна назва – *UEFA EURO 2012™ Poland-Ukraine* є 14 чемпіонатом Європи, що проводиться один раз на чотири роки під егідою УЕФА (з 08.06.2012 по 08.07.2012 спільно з Україною та Польщею).

забезпечення суспільно-економічної привабливості нашої країни, починаючи з облаштування пунктів пропуску через державний кордон, створення необхідної інфраструктури, сервісу та необхідних умов для громадян, що приїжджатимуть в Україну у 2012 р. та наступні роки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем та практики становлення й розвитку спортивних заходів присвячено досить багато публікацій вітчизняних та зарубіжних фахівців. Питанням митної справи, регулювання перетину митного кордону і встановлення митних правил присвячено праці таких науковців, як А.Д. Вайцещук [37], М.М. Каленський [37], І.М. Косташова [39], Ю.Д. Кунев [39] та інших [38]. Однак на сьогодні практично відсутні наукові дослідження щодо ефективності управлінських рішень у процесі планування й фінансування заходів щодо будівництва, розбудови та облаштування пунктів пропуску державного кордону України.

В рамках масштабної підготовки країни до цієї важливої події урядом тричі затверджувалася Державна цільова програма підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу (далі – Державна програма), остання з яких (із змінами) передбачала, зокрема, заходи щодо облаштування 23 об'єктів на 20 пунктах пропуску для автомобільного сполучення. Безпосередніми виконавцями цих заходів з облаштування пунктів пропуску було визначено Держприкордонслужбу та Держмитслужбу України.

В умовах обмежених фінансових можливостей і стислих строків на підготовку до чемпіонату Європи 2012 р. з футболу питання ефективного планування, законного й ефективного використання державних коштів сьогодні набуває особливого значення і потребує постійного моніторингу, аудиту управлінських рішень і контролю на всіх стадіях бюджетного процесу.

Для розвитку міжнародного співробітництва та поглиблення двосторонніх відносин з країнами-сусідами необхідна сучасна правова база, яка знаходиться на стадії формування. Особливо чутливим питанням залишаються проблеми правового забезпечення розбудови в частині організації, реконструкції й облаштування пунктів пропуску та регулювання перетину державного митного кордону громадянами й автомобільним транспортом. Практика вимагає прозорого й ефективного контролю з оформлення документів, товарів і послуг при перетині державного кордону України. Одночасно з цими проблемами необхідно вирішити питання з розбудови й облаштування достатньої кількості пунктів пропуску, надати їм сучасний стан відповідно до міжнародних стандартів і забезпечити ефективну й прозору діяльність. Такі рішення сприятимуть і мають бути спрямовані на, по-перше, захист національних інтересів і підвищення іміджу нашої країни, а по-друге, забезпечення стабільних надходжень платежів до бюджету від зовнішньоекономічних відносин.

Мета дослідження: здійснити аналіз ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на облаштування пунктів пропуску через державний кордон України в контексті виконання Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу, та аналіз управлінських рішень щодо забезпечення якісного, своєчасного та результативного виконання завдань з облаштування пунктів пропуску через державний кордон України.

Критерії, які використані для аналізу, аудиту виконання Державної програми з облаштування пунктів пропуску й оцінки стану і результативності використання державних коштів на їх фінансування:

- законність — дотримання норм законодавства при плануванні та використанні коштів, спрямованих на виконання Державної програми Євро-2012 в частині облаштування пунктів пропуску через державний кордон;

- результативність — відповідність облаштування пунктів пропуску нормативним вимогам, визначеним законодавством України, та міжнародним стандартам;

- ефективність — забезпечення за рахунок виділених коштів державного бюджету досягнення запланованих Державною програмою Євро-2012 результатів, включаючи пропускну спроможність пунктів пропуску.

Ефективність управлінських рішень залежить від багатьох об'єктивних і суб'єктивних чинників, які впливають на соціально-економічний розвиток. Важливим чинником впливу на результативність відповідних рішень залашається насамперед наявність (відсутність) правової бази щодо регулювання тих чи інших відносин і соціально-економічних процесів у цілому, а також чіткої кординації дій органів влади при виконанні відповідних завдань.

Основні результати дослідження. У 2012 р. для участі в заходах, пов'язаних з проведенням на території України матчів чемпіонату Європи з футболу, очікується прибуття до нашої країни великої кількості іноземних вболівальників, більшість з яких добиратиметься до визначених міст (Київ, Донецьк, Львів, Харків), перетинаючи кордон через пункти пропуску автомобільним сполученням. Від першого враження на кордоні при перетині пункту пропуску вже починає формуватись думка нерезидентів про країну, до якої вони приїжджають. Пункт пропуску — це своєрідні двері до країни, кордони якої перетинають громадяни, транспортні засоби, товари й послуги. Для України ця проблема сьогодні стає ще гострішою, оскільки буде проходити чемпіонат Європи з футболу 2012 року. З цих позицій, оцінюючи реальні фінансові можливості держави й обмеженість часу до проведення цього чемпіонату, практика вимагає прийняття дієвих і ефективних управлінських рішень щодо виконання заходів та ефективного використання державних коштів на розбудову, реконструкцію й облаштування пунктів пропуску через державний кордон України.

На кордоні України існує 165 автомобільних пунктів пропуску, з них 49 мають статус міжнародних² і 31 міждержавних. Слід зазначити, що згідно з українським законодавством Держмитслужба відповідає за функціонування будівництва, реконструкцію й облаштування 80 автомобільних пунктів пропуску, а Державною цільовою програмою було передбачено фінансування видатків із розбудови 20 пунктів пропуску (табл. 1).

Аналіз автомобільних пунктів пропуску підтверджує ймовірність того, що вони можуть бути перевантажені за рахунок приїзду в Україну футбольних вболівальників країн ЄС. Це підтверджує те, що майже 2/3 з них розташовані

² Через міжнародні пункти пропуску здійснюється пропуск громадян і транспортних засобів будь-яких країн; через міждержавні — пропуск громадян і транспортних засобів України і суміжних держав; через місцеві — громадян України і суміжних держав, які проживають у прикордонних областях (районах), і транспортні засоби, що їм належать.

на кордоні з країнами ЄС (табл. 1). Головною проблемою цих пунктів була і залишається невідповідність їх основним характеристикам і міжнародним стандартам (пропускна спроможність, кількість смуг руху на в'їзд і виїзд, технічне оснащення тощо) з боку України – суміжній стороні. Це не дозволяє наперед забезпечити синхронізацію дій суміжних сторін з пропуску пасажиро- та вантажопотоків, що створює проблеми і незручності для громадян при перетині державного кордону України.

Таблиця 1. Міжнародні і міждержавні пункти пропуску через державний кордон України*

Назва суміжної країни	Кількість п/п на сухопутній ділянці кордону	Довжина державного кордону, км	З них автомобільні пункти пропуску	Кількість п/п, що виключені до Державної програми для розбудови	Щільність пунктів пропуску, км
Республіка Польща	13	543	6 (міжнародні)	5 (Краківець, Рава-Руська, Шегині, Ягодин, Устилуг)	90,5
Словацька Республіка	4	98,5	2 (міжнародні)	1 (Ужгород)	49,2
Угорська республіка	7	135,1	5 (міжнародні)	5 (Дзвінкове, Косино, Лужанка, Вилок, Чоп)	27,0
Румунія	13	625,4	6 (2 – міжнародні, 4 – місцеві)	2 (Дякове, Порубне)	104,2
Російська Федерація	43	2063	27 (15 – міжнародних, 12 – міждержавних)	4 (Бачівськ, Просяне, Готівка, Довжанський)	76,4
Республіка Білорусь	28	975	21 (8 міжнародних, 5 – міждержавних, 8 – місцевих)	2 (Нові Яриловичі, Виступовичі)	46,4
Республіка Молдова	57	1191	41 (13 – міжнародних, 14 – міждержавних, 14 – місцевих)	1 (Ямпіль)	29,0
РАЗОМ	165	5 631	108 (51 – міжнародних, 31 – між державних, 26 – місцевих)	20	X

* складено на основі даних [10; 11; 18; 19; 36].

З урахуванням перспективи розвитку України в контексті євроінтеграції до нагальних проблем на кордоні з країнами ЄС можна віднести передусім недостатню кількість пунктів пропуску з Польщею та іншими країнами ЄС, що заважає забезпечити безперервне переміщення через кордон пасажиро- та вантажопотоків і не сприяє створенню сучасних умов для такого переміщення. Згідно з нормами Шенгенської системи, транскордонні переходи повинні бути на відстані в межах 25–30 км один від одного. Однак на сьогодні деякі переходи на польсько-українському кордоні перебувають на відстані понад встановлену норму. Так, понад встановлені стандарти знаходяться такі пропускні пункти: в межах 46 км – Нові Яриловичі, Виступовичі, 50 км – Ужгород, 76 км – Бачівськ, Просяне, Готівка, Довжанський, 90 км – Краківець, Рава-Руська, Шегині, Ягодин, Устилуг, 104 км – Дякове, Порубне. Лише п'ять пропускних переходів (Дзвінкове, Косино, Лужанка, Вилок, Чоп) знаходяться в межах допустимих норм і визначених стандартів, тобто до 30 км один від одного.

Кордон України з країнами СНД почав формуватися та розбудовуватися 20 років тому. Характерною особливістю пунктів пропуску з країнами СНД є те, що вони відкривалися спочатку як тимчасові. З цих позицій в сучасних умовах вони неспроможні відповідати вимогам інтенсивності руху транспортних засобів і санітарним нормам тощо, а їх реконструкція і розбудова були й залишаються досить проблематичними, насамперед із фінансової точки зору. Тому на цьому напрямку проблема розбудови пунктів пропуску залишається важливим завданням на перспективу.

Таким чином, для обох зазначених категорій пунктів пропуску залишається проблема збільшення пасажиро- та вантажопотоків, а також покращення середньодобової інтенсивності руху шляхом збільшення пропускної їх спроможності. Зокрема, середня інтенсивність руху через міжнародний автомобільний пункт пропуску (МАПП) Вилоч перевищує його проектну спроможність в 2,7 рази, а через МАПП Дякове – в 3,4 рази. Одночасно для покращення міжнародного співробітництва була і є необхідність завершення раніше розпочатих робіт у рамках інших державних програм і міжнародних інвестиційних проектів [36].

Крім того, в сучасних умовах, в умовах європейського вектора розвитку потребує суттєвого удосконалення інфраструктура об'єктів, які мають дисбаланси смуг для руху транспорту. Одночасно потрібне нове відповідне оснащення митних органів технічними засобами митного контролю. Сьогодні час вимагає покращення і сервісного обслуговування, що заважає безперервному та належному функціонуванню пунктів пропуску, спричиняє утворення черг на кордоні тощо.

Таким чином, планування заходів з облаштування пунктів пропуску на шляхах перетинання вболівальниками кордону під час проведення у 2012 р. чемпіонату з футболу для приведення їхньої пропускної спроможності у відповідність із суміжною стороною в останній рік набуло ще більшої актуальності.

Розглянемо правову основу організації, засади функціонування та проблеми, що не дозволяють своєчасно ввести в експлуатацію пункти пропуску через державний кордон України. Порядок відкриття, діяльності та закриття пунктів пропуску через державний кордон було визначено Положенням про пункти пропуску через державний кордон, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2000 №1203 [15]. З 06.09.2010 набрало чинності Положення про пункти пропуску через державний кордон і пункти контролю, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 №751 [26]. Згідно з цими нормативно-правовими документами, пропуск громадян і транспортних засобів через державний кордон здійснюється через міжнародні, міждержавні та місцеві пункти пропуску для автомобільного сполучення [15; 26].

Координація діяльності органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування з питань додержання режимів на державному кордоні здійснювалась відповідно до порядку затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.1999 №48 [14]. Відповідно до цієї постанови прикордонний контроль у пунктах пропуску через державний кордон, контроль за додержан-

ням прикордонного режиму і режиму в пунктах пропуску через державний кордон здійснює адміністрація Держприкордонслужби [14].

На Держмитслужбу та відповідні митні органи покладені функції щодо здійснення митного контролю й оформлення товарів і транспортних засобів, у пунктах пропуску забезпечення діяльності митної варті, здійснення заходів щодо боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил. Одночасно на Держмитслужбу покладено обов'язки з реконструкції, будівництва й облаштування міжнародних і міждержавних пунктів пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення та інші функції відповідно до визначених завдань [24].

Як зазначалося вище, при підготовці України до Євро-2012 у період 2007–2011 рр. урядом було розроблено й затверджено три редакції Державної цільової програми [19; 20; 23]. Слід відмітити, що кожна наступна Державна програма приймалась як продовження попередньої та з урахуванням реалій часу і фінансових можливостей держави. Однак при прийнятті кожної наступної Державної програми не завжди дотримувався принцип обґрунтованості й послідовності рішень, що негативно впливало на використання державних коштів і своєчасність введення об'єктів в експлуатацію. Це свідчить про незабезпечення повноцінного, якісного і своєчасного виконання заходів кожної державної програми.

Головною метою цих програм було визначено створення правових, соціальних, економічних та організаційних умов для успішного проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. року з футболу. З метою досягнення поставленої мети та виконання Державної програми органам виконавчої влади доручалось у двомісячний термін розробити й затвердити галузеві програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу з визначенням прогнозного обсягу коштів для їх виконання.

Для облаштування пунктів пропуску планувалось здійснювати видатки за рахунок державних коштів, тобто коштів державного бюджету, а також шляхом державної підтримки. Одночасно було збільшено прогнозний обсяг коштів міжнародної технічної допомоги. Головним виконавцем заходів, починаючи з квітня 2011 р., було визначено Укревроінфрапроект.

Слід відмітити, що у вищезазначений період заходи щодо облаштування пунктів пропуску при підготовці до Євро-2012 постійно змінювались. Ці зміни були пов'язані з коригуванням відомостей з переліку об'єктів, прогнозних обсягів і джерел здійснення видатків на їх розбудову, визначення нового головного розпорядника бюджетних коштів, перенесення строків завершення будівництва та реконструкції окремих об'єктів. Такі зміни не завжди сприяли прийняттю системних, послідовних рішень й ефективному використанню коштів державного бюджету.

Одночасно на виконання заходів, визначених Державною програмою, Держмитслужба (наказ від 15.02.2008 №140) розробила та затвердила Галузеву програму підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу (далі – Галузева програма). На виконання заходів цієї програми спочатку передбачалися видатки державного бюджету на будів-

ництво й реконструкцію міжнародних автомобільних пунктів пропуску у сумі 1,1 млрд. грн. Планувалось будівництво 46 пунктів (у тому числі 5 нових) і реконструкція 32 пунктів [32]. Тобто спочатку на першому етапі визначення заходів планувалося майже 90% переоблаштування пунктів пропуску. Однак, як підтвердила практика, на цій стадії не було враховано фінансово-економічну кризу та дефіцит коштів державного бюджету. Тому в таких умовах забезпечити реальну потребу в розбудові пунктів пропуску, їх облаштування та покращення пропускної спроможності виявилось неможливим.

Аналіз заходів з облаштування пунктів пропуску дає підстави стверджувати, що вже на першому етапі при їх плануванні були закладені ризики у виконанні намічених завдань, що негативно вплинуло на ефективне і цільове використання бюджетних коштів під час підготовки пунктів пропуску до Євро-2012. Наявність тих чи інших проблем призводило до того, що практично кожного року вносилися зміни до Державної програми як в частині зміни переліку об'єктів, їх кількості, так і щодо обсягу фінансування.

В таких умовах однією з головних причин прийняття (неприйняття) дієвих, системних та ефективних управлінських рішень щодо будівництва, реконструкції та облаштування пунктів пропуску можна віднести непослідовність, досить часті зміни, неузгодженість і суперечність нормативно-правових актів, окремих норм та положень, що негативно вплинуло на стан використання бюджетних коштів і своєчасність введення відповідних об'єктів в експлуатацію. Це підтверджується рішеннями уряду з цих питань.

Для прикладу: прогнозні обсяги коштів з державного бюджету на облаштування пунктів пропуску для Держмитслужби рішенням уряду були встановлені у сумі 464,3 млн. грн., тобто 44,2% коштів до запланованих попередньою галузевою програмою. У зв'язку з цим Держмитслужба наказом від 26.12.2008 № 1482 «Про затвердження Галузевої цільової програми Державної митної служби України з підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Євро-2012 з футболу» затвердила нову програму з урахуванням нового обсягу коштів, було уточнено заходи та визначено вже 20 об'єктів пунктів пропуску [18–20; 32; 33].

Відповідні зміни до галузевих програм Держмитслужба та Дерприкордонслужба продовжували вносити і в наступні роки. Внесення необхідних уточнень до заходів з облаштування пунктів пропуску вимагало рішення уряду щодо визначення пріоритетів у фінансуванні державних видатків до Євро-2012 [33–35].

Прогнозні обсяги коштів з державного бюджету на облаштування пунктів пропуску Держприкордонслужбі теж підлягали уточненню, зокрема у 2010 р. вони були зменшені до 40,0 млн. грн. або на 12,5% від передбачених програмою прогнозного обсягу фінансування [4; 5; 30; 31].

Слід відмітити, що тільки в останні три роки заходи щодо облаштування пунктів пропуску Держмитслужби п'ять разів зазнавали змін. Більшість цих змін пов'язані з уточненням переліку заходів з облаштування окремих пунктів пропуску, збільшенням (зменшенням) обсягів коштів, необхідних для їх фінансування з державного бюджету, та перенесенням строків завершення відповідних робіт.

Такі зміни пов'язані з тим, що планування заходів з будівництва та реконструкції пунктів пропуску до Євро-2012 (як державними, так і галузевими програмами) не завжди здійснювалося з урахуванням реальної потреби їх розбудови, переоснащення й фінансових можливостей держави.

Слід зазначити, що виконання заходів щодо підготовки до Євро-2012 Держприкордонслужби та Держмитслужби на 2009–2011 рр. у Державній програмі було передбачено 591,9 млн. грн. Одночасно протягом цього періоду бюджетні призначення склали 177,4 млн. грн. або 30% до вищезазначеного обсягу. Фактичні видатки становили 157,6 млн. грн. або 88,4%. В цих умовах до бюджету повернуто коштів на суму 20,0 млн. грн. Це невикористані кошти Держмитслужбою у 2009–2010 рр. (табл. 2). Обсяг повернутих коштів до бюджету становить 11,3% від затверджених бюджетних призначень на відповідний період.

Таблиця 2. Фінансове забезпечення виконання Державної програми з розбудови пунктів пропуску в 2009–2011 рр., млн. грн.*

№	Показник		Роки			Разом
			2009	2010	2011	
1	Обсяг коштів відповідно до Державної програми	всього	163,4	295,7	132,8	591,9
		у %	100,0	100,0	100,0	100,0
2	Бюджетні призначення	сума	63,1	40	74,3	177,4
		у % до обсягу	38,6	13,5	55,9	30,0
3	Стан виконання	сума	49,6	33,8	74,2	157,6
		у % до бюджетних призначень	78,6	84,5	99,9	88,4
4	Повернення коштів до бюджету	сума	13,6	6,3	0,1	20,0
		у % до бюджетних призначень	21,6	15,8	0,1	11,3

* розраховано на основі даних [3–7; 17–20; 22; 23; 25; 36].

З початку реалізації Державної програми заплановані нею заходи не були забезпечені в повному обсязі фінансовими ресурсами. Так, у 2009 р. на облаштування пунктів пропуску Держмитслужби Програмою було передбачено 163,4 млн. грн., а доведено бюджетні призначення в сумі 63,1 млн. грн., тобто лише 39% до визначених програмою. При цьому використано лише 49,6 млн. грн. або 79% до бюджетних призначень. Одночасно до бюджету повернуто 13,6 млн. грн. при наявності заборгованості в сумі 9,3 млн. грн., яка пов'язана переважно з тим, що наприкінці року не відбулась оплата виконаних робіт і наданих послуг [3; 4; 36].

Аналогічна ситуація була і в 2010 та 2011 роках. Так, на 2010 р. програмою передбачалось коштів у сумі 295,7 млн. грн., а обсяг доведених бюджетних призначень склав 40,0 млн. грн. тобто лише 13,5% до обсягу коштів, визначених програмою. Однак відкриття асигнувань було здійснено із запізненням, а кошти до митниць надійшли лише у кінці вересня 2010 р., що негативно вплинуло на можливість їх повного та своєчасного освоєння. Тому з різних причин на кінець 2010 р. касові видатки по цій бюджетній програмі становили 33,8 млн. грн. або 84% до бюджетних призначень. Одночасно кошти у сумі 6,3 млн. грн. не були використані через несприятливі для будівельного процесу погодні умови та повернуті до бюджету. В цих умовах на виконання завдань Державної програми з облаштування пунктів пропуску було введено в експ-

луатацію чотири об'єкти, а на одинадцяти об'єктах роботи ще не розпочиналися. Це необхідно розглядати як наявність проблеми при підготовці пунктів пропуску до проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. [5; 6; 36].

У 2011 р. на фінансування зазначених заходів виділено 74,3 млн. грн. або 55,9% передбачених Державною програмою (132,8 млн. грн.), з них освоєно 74,2 млн. грн. або 99,8% від бюджетних призначень. У цьому ж році було завершено роботи з реконструкції пунктів пропуску «Ягодин» та «Чоп (Тиса)» [6; 36].

Протягом 2009–2011 рр. видатки з державного бюджету Держприкордонслужби на облаштування пунктів пропуску становили близько 50% від прогнозного обсягу, визначеного Державною програмою.

Показники ефективності використання митними органами коштів державного бюджету за бюджетною програмою КПКВК 3506060 (табл. 3) свідчать про неякісне виконання результатів показників, визначених на стадії планування.

Таблиця 3. Стан виконання показників ефективності використання бюджетних коштів*

№	Показники	2009 р.		Рівень досягнення, %	2010 р.		Рівень досягнення, %
		план	факт		план	факт	
1. Затрати							
1.1	Кількість об'єктів, які передбачається будувати, од.	19	17	89,5	3	2	66,7
1.2	Кількість об'єктів, на яких передбачається проводити роботи з реконструкції, од.	11	9	81,8	2	2	100
2. Продукт							
2.1	Кількість п/ц які передбачається збудувати, од.	6	6	100	3	2	66,7
2.2	Кількість п/ц, на яких проводитимуться роботи з реконструкції, од.	5	4	80	2	2	100
2.3	Кількість п/ц, по яких буде погашено кредиторську заборгованість за минулі роки	6	6	100	6	6	100
3. Якість							
3.1	% виконання робіт з будівництва п/п щодо загального обсягу цих робіт	15,8	11,1		8,7	6,4	
3.2	% виконання робіт з реконструкції п/п по щодо загального обсягу цих робіт	11,2	11,4		3,7	3,6	
3.3	Рівень готовності об'єктів, на яких проводилися будівельні роботи, %	60,0	57,0		85,0	59,0	
3.4	Рівень готовності об'єктів, на яких проводилися роботи з реконструкції, %	55,0	47,0		38,0	36,0	
3.5	Відсоток погашення кредиторської заборгованості	100,0	100,0		100,0	100,0	

* розраховано на основі даних [3–7; 36].

Аналіз стану результативних показників свідчить про виконання у 2009 р. двох показників розділу «Продукт», зокрема, збудовано шість пунктів пропуску і погашено кредиторську заборгованість по всіх шести пунктах. Одночасно якісні показники виконання цієї бюджетної програми досить низькі, зокрема стан виконання робіт з будівництва пунктів пропуску.

Практично не змінився стан виконання цих показників у 2010 році. У цьому році виконано зобов'язання щодо погашення кредиторської заборгованості та здійснено реконструкцію на двох планових об'єктах, як і передбачалось паспортом бюджетної програми на 2010 рік.

У 2010 р. фактичні видатки становили 33,8 млн. грн., у тому числі на: будівництво 6 об'єктів – 17,8 млн. грн., реконструкцію 8 об'єктів – 15,9 млн. грн. Повністю освоєні кошти на будівництво Чернігівською, Львівською і Чернівецькою митницями, на реконструкцію – жодною з митниць. Залишок невикористаних коштів склав 6,3 млн. грн., які повернено до державного бюджету. Протягом року кредиторська заборгованість зменшилася на 8,8 млн. грн. і на кінець року вона становила 564,2 тис. грн. [4–6; 36].

Слід зазначити, що в паспорті бюджетної програми спостерігається невідповідність окремих показників аналогічним показникам Державної та Галузевої програми, зокрема це пункти 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.5 [23; 35; 36].

Висновки. Аналіз реалізованих заходів щодо облаштування пунктів пропуску у 2008–2011 рр. свідчить, що заходи з виконання Державної програми Євро-2012 були спрямовані на покращення стану облаштування пунктів пропуску та пропускної спроможності пунктів пропуску відповідно до вимог і стандартів. Проте при реалізації вищезазначених заходів не було виконано всіх завдань, визначених у Державній програмі Євро-2012. На практиці спостерігалися факти порушення строків виконання робіт і незадовільна якість прийнятих робіт, що свідчить про неефективне використання бюджетних коштів на будівництво й реконструкцію пунктів пропуску, а також висуває нові завдання у їх досягненні ще до початку проведення цього відповідального міжнародного заходу в Україні.

1. Конституція України від 28.06.1996 №254к/96-ВР // zakon1.rada.gov.ua.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VIII // zakon1.rada.gov.ua.
3. Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін деяких законодавчих актів України: Закон України від 28.12.2007 №107 // zakon1.rada.gov.ua.
4. Про Державний бюджет України на 2009 рік: Закон України від 26.12.2008 №835 // zakon1.rada.gov.ua.
5. Про Державний бюджет України на 2010 рік: Закон України від 27.04.2010 №2154-VI // zakon1.rada.gov.ua.
6. Про Державний бюджет України на 2011 рік: Закон України від 23.12.2010 №2857 // zakon1.rada.gov.ua.
7. Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні: Закон України від 19.04.2007 №962-V // zakon1.rada.gov.ua.
8. Про внесення змін до Закону України «Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні»: Закон України від 05.06.2009 №1474 // zakon1.rada.gov.ua.
9. Про планування та забудову територій: Закон України від 20.04.2000 №1699 // zakon1.rada.gov.ua.
10. Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 №1777 // zakon1.rada.gov.ua.
11. Про прикордонний контроль: Закон України від 05.11.2009 №1710 // zakon1.rada.gov.ua.
12. Про здійснення державних закупівель: Закон України від 01.06.2010 №2289 // zakon1.rada.gov.ua.
13. Про Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні: Указ Президента України 10.09.1992 №479/92 // zakon1.rada.gov.ua.

14. Про затвердження Порядку здійснення координації діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань додержання режимів на державному кордоні: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.1999 №48 // zakon1.rada.gov.ua.

15. Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.2000 №1203 // zakon1.rada.gov.ua.

16. Про затвердження загальних вимог до облаштування пунктів пропуску через державний кордон: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 №1142 // zakon1.rada.gov.ua.

17. Про затвердження Державної цільової програми забезпечення митних органів технічними засобами митного контролю на 2004–2010 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.09.2004 №1255 // zakon1.rada.gov.ua.

18. Про затвердження Державної цільової правоохоронної програми «Облаштування та реконструкція державного кордону» на період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.06.2007 №831 // zakon1.rada.gov.ua.

19. Про затвердження Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.10.2007 №1295 // zakon1.rada.gov.ua.

20. Про затвердження Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.2008 №107 // zakon1.rada.gov.ua.

21. Про Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 №923 // zakon1.rada.gov.ua.

22. Питання фінансування підготовки об'єктів інфраструктури до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу за рахунок коштів Стабілізаційного фонду: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.2010 №36 // zakon1.rada.gov.ua.

23. Про затвердження Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.2010 №357 // zakon1.rada.gov.ua.

24. Про внесення змін до Порядку здійснення координації діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань додержання режимів на державному кордоні: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.06.2010 №391 // zakon1.rada.gov.ua.

25. Питання фінансування у 2010 році Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу за рахунок коштів Стабілізаційного фонду: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.06.2010 №419 // zakon1.rada.gov.ua.

26. Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 №751 // zakon1.rada.gov.ua.

27. Про Затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2011 №97 // zakon1.rada.gov.ua.

28. Про затвердження Переліку пунктів пропуску через державний кордон: Наказ Адміністрації Держприкордонслужби України від 12.01.2004 №31 // www.pvu.gov.ua.

29. Про затвердження галузевої Програми підготовки до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу: Наказ Адміністрації Держприкордонслужби України від 21.02.2008 №152 // www.pvu.gov.ua.

30. Про затвердження Галузевої цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу Державної прикордонної служби України: Наказ Адміністрації Держприкордонслужби України від 30.05.2009 №396 // www.pvu.gov.ua.

31. Про внесення змін до Галузевої цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу Державної прикордонної служби України: Наказ Адміністрації Держприкордонслужби України від 24.06.2010 №478 // www.pvu.gov.ua.

32. Про затвердження Галузевої програми Державної митної служби України підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу: Наказ Держмитслужби України від 15.02.2008 №140 // www.pvu.gov.ua.

33. Про затвердження Галузевої цільової програми Державної митної служби України підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу: Наказ Держмитслужби України від 26.12.2008 №1482 // www.pvu.gov.ua.

34. Про затвердження Галузевої цільової програми Державної митної служби України підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу: Наказ Держмитслужби України від 14.12.2009 №1200 // www.rvu.gov.ua.

35. Про затвердження Галузевої цільової програми Державної митної служби України підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу: Наказ Держмитслужби України від 27.09.2010 №1096 // www.rvu.gov.ua.

36. Матеріали Рахункової палати щодо проведення контрольно-аналітичних заходів // www.as-rada.gov.ua.

37. Боротьба з контрабандою та порушення митних правил: Підручник / А.Д. Войцешук, М.М. Каленський та ін.; За заг. ред. Войцешука А.Д. – Хмельницький: ІНТРАДА, 2008. – 328 с.

38. *Огонь Ц.Г.* Транзитний потенціал та доходи бюджету України // Вісник Української академії банківської справи. – 2011. – №2. – С. 32–38.

39. Управління в митній службі: Підручник / Ю.Д. Кунєв, І.М. Коросташова, А.В. Мазур, С.П. Шапошник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2006. – 408 с.

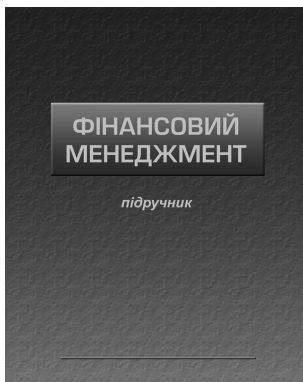
Стаття надійшла до редакції 27.02.2012.

КНИЖКОВИЙ СВІТ

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ТА ЮРИДИЧНА ОСВІТА
ПРЕСТИЖНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Україна, 01011, м. Київ, вул. Панаса Мирного, 26
E-mail: book@nam.kiev.ua
тел./факс 288-94-98, 280-80-56

Фінансовий менеджмент: Підручник / За наук. ред. д.е.н., проф. М. М. Єрмошенка. – К.: Національна академія управління, 2011. – 506 с. Ціна без доставки – 112 грн.

Авторський колектив: **М. М. Єрмошенко, С. А. Єрохін, М. П. Денисенко, О. А. Кириченко, О. І. Соскін, К. С. Горячева.**

Має гриф підручника від Міносвіти України.

У даному підручнику, котрий дає системне і змістовне уявлення щодо управління капіталом у всіх його формах. Комплекс питань, що стосуються фінансово-кредитних відносин на макро- і мікрорівні з точки зору міжнародних стандартів фінансового розвитку, дозволяє сформулювати у читача глибоке уявлення про взаємозв'язки комерційної діяльності підприємств з державним механізмом регулювання монетарної сфери через розробку і реалізацію фінансової і грошово-кредитної політики в Україні.

Включає тезаурус з більш як 700 понять, використаних у підручнику.

Представляє інтерес для студентів вищих навчальних закладів, наукових працівників, викладачів, аспірантів, практичних працівників, а також усіх тих, хто цікавиться фінансовим менеджментом.